

STATSMINISTER ODVAR NORDLIS TALE VED DET NORSKE ARBEIDER-
PARTIS 90-ARS JUBILEUM 21. AUGUST 1977.

I dag for 90 år siden møttes 29 arbeidere i et lite losjelokale utenfor Arendal.

De satte seg den oppgave å stifte et nytt parti - et Arbeiderparti.

Trykket fra et urimelig klassesamfunn presset frem en fremtidsrettet idé.

Idéen skapte behovet for en organisasjon bygd på idéen om samhold og styrke.

Kimen til det nye partiet manglet det meste av det som skulle til for innflytelse og vekst.

- 2 -

Selv den alminnelige stemmerett for vanlige folk manglet.

Men båret frem av en ukuelig optimisme og en brennende tro på en sak vokste denne kimen til en samfunnsformende folkebevegelse.

I historisk perspektiv er 90 år ingen lang periode.

Det er imidlertid en avgrunn mellom datidens system og det samfunn vi i dag møter med sosial og økonomisk trygghet og politisk innflytelse for arbeidsfolk.

Partiets vei frem til grunnfestet innflytelse i vårt samfunn har ikke vært noen parademarsj.

Den har gått gjennom en tidsepoke med brutale omveltninger i Europa.

I skyggen av teknologiske, sosiale og revolusjonære omveltninger har Arbeiderpartiet også blitt preget av dype

spenninger.

Gjennom omskiftinger og en smertefull indre strid stod imidlertid partiet omkring 1930 klar til å overta det ledende og samlende ansvar for en demokratisk, sosialistisk moderne velferdspolitik i Norge.

Målene var klart tegnet opp i de politiske idéer og praktiske programmer.

Men igjen var det bitre kamper og strider om det skulle føre frem til at målene etterhvert ble nådd.

På felt etter felt måtte nedarvede fordommer og inngrodde privilegier nedkjempes.

Kampen for likeverd og sosial trygghet var begynt.

Under mottoet Frihet, likhet og brorskap tok arbeiderbevegelsen i Norge opp det langvarige og krevende arbeid for å omforme et fattigmannssamfunn til et godt hjem

for alle i vårt land.

En rekapitulering i dag av de store merkesakene kampen stod om vil på mange måter virke forundrende på folk.

Dette fordi vi i dag ser disse som selvfølgeligheter hvor det heller ikke eksisterer politisk uenighet.

Her står vi ved en av de største seire. Arbeiderpartiet har nådd.

Store saker vi stod alene om er etterhvert akseptert av våre politiske motstandere.

Tiden og utviklingen har gitt oss rett.

I dag gjennomsyrrer resultatene av de nådde målene samfunnet på en slik måte at få overhode tenker på å reversere noen av disse sakene.

Det er den stillferdige, demokratiske og langvarige arbeidets revolusjon som har seiret.

Det norske samfunn er i dag et av verdens rikeste materielt sett.

Vi har nådd langt i retning av økonomisk og sosial utjamning.

Vi har et samfunn og et demokratisk samfunnssystem som i seg bærer enorme muligheter.

Det er ikke noe enkelt parti og ingen enkel organisasjon som alene kan stå frem og gjøre krav på hele æren for dette.

Grunnlaget er skapt i det daglige arbeid, slik det utføres i fabrikker, på kontorer, i jordbruk og fiske, i våre kulturinstitusjoner, våre undervisningsanstalter, i vårt sosial- og helsevesen, alle steder der det praktiske, frie, daglige arbeid utføres.

Men idéen om frihet, likeverd og solidarisk felles-

- 6 -

skap har fått gjennomsyre organisasjonen av vårt samfunn og samspillet innad i det.

Denne idéen er arbeiderbevegelsens idé.

Det er denne som har preget og formet utviklingen og skapt grobunn for det samfunn vi i dag møter.

Så vil mange si - hva så ?

Har ikke arbeiderbevegelsen og Arbeiderpartiet dermed gjort sin gjerning ?

Er ikke den historiske prosess gjennomført ?

Er det ikke nå nye oppgaver, nye forutsetninger og nye mål som står for døren og dermed også kravet om nye idéer ?

De som hevder dette kjenner ikke det norske samfunn og de uløste oppgaver vi fremdeles finner.

De som hevder dette kjenner ikke den verden som

omgir oss.

De som hevder dette kjenner fremfor alt ikke norsk arbeiderbevegelse og Det norske Arbeiderparti.

Den enorme styrke som ligger i vår tids teknologi og vår tids økonomi bærer rike muligheter i seg.

Men de samme forhold bærer også en sterk fare i seg på den måten at det enkelte menneskes stilling er svak og utsatt.

Behovet for styring og forming, behovet for samhold og solidaritet, behovet for demokrati i stadig nye former og med stadig nye oppgaver er større i dag enn tidligere.

Vi står overfor en hel verden som roper på solidaritet, brorskap, frihet og samhold.

Arbeiderbevegelsens idéer står overfor utfordringer som aldri tidligere.

Det er vår oppgave å ta imot utfordringen. Det er vår oppgave nasjonalt og internasjonalt å forme om de demokratiske, sosialistiske idéer til praktiske fremstøt for et menneskelig sett bedre samfunn.

Partijubileet faller inn i en tid preget av ny politisk strid.

Vi slåss igjen for arbeiderbevegelsens styringsrett i de kommende 4 år.

Vi slåss for en politikk som er fremtidsrettet. Vi slåss for en politikk med klare, politiske mål. Vi slåss for en politikk vi tror på.

Vi slåss for å få præge et samfunn med enorme muligheter ut fra våre idéer om fellesskap og demokrati.

Vi har sammenfattet vår politiske målsetting i mottoet: Et kvalitativt bedre samfunn.

For oss innebærer dette et samfunn preget av
trygghet og gode levekår,
større solidaritet og likeverd,
styrking av familie og lokalsamfunn,
arbeid for alle,
bedre arbeidsmiljø,
forsvarlig forvaltning av naturressurser og
miljø,
frihet, demokrati og rettssikkerhet,
internasjonal solidaritet.

Arbeiderpartiet satte seg tidlig som mål et samfunn med arbeid for alle. Trygghet for inntekt. Sosial velferd og sikkerhet. Kulturell vekst.

For å nå disse mål var det nødvendig å bygge opp et

samfunn økonomisk sterkt nok til å bære disse forutsetningene.

Den økonomiske vekst har i dag og i fremtiden ikke den samme sentrale politiske betydning.

Det er innholdet i veksten som avgjør hvorvidt samfunnet i fremtiden skal bli bedre for alle.

Arbeidet for vernet om det menneskelige miljø er en ny dimensjon i vår politikk.

I en situasjon med 15 millioner ledige mennesker i den vestlige verden er fortsatt arbeid for alle et altoverskyggende hovedmål for partiet.

Men samtidig reiser vi nye perspektiver også på dette felt.

Den økende velstand skal brukes til å gjøre arbeidsplassene sikrere, sunnere og mer menigsfylte.

Fra vårt tradisjonelle arbeidervern sikter vi oss

nå inn på det gode arbeidsmiljø.

Vi setter oss som mål et arbeidsmiljø som skal trygge liv og helse, som skal gi utfordringer og innhold til hverdagen, som skal gjøre arbeidet til det det skal være, ikke en plikt, men en meningsfylt oppgave.

Til dette hører også en større innflytelse fra arbeiderne på deres eget miljø, på deres egen situasjon, kort sagt et reelt demokrati i vårt arbeidsliv.

Naturressursene våre er grunnlaget for menneskelig virksomhet, men også for menneskelig trivsel og for framtid for menneskene.

En aktiv og målrettet ressurs- og miljøpolitikk må ha som sitt grunnleggende mål å korrigere vår tids markedsmekanisme på dette feltet.

Den skal skape en annen utvikling enn det som vil bli resultatet og teknologi og økonomi alene skal råde grunnen.

Den skal gi et annet innhold i begrepet vekst.

En aktiv ressurs- og miljøpolitikk skal gi et rikere innhold med nye og viktige verdier.

Med slike oppgaver og mål blir partijubileet noe mer enn tilbakeskuende historisk begivenhet.

Det blir en inspirasjon til nytt arbeid og nye seire.